

שיחת השבוע

חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד

יש חדש

ירים משה

מאת הרב עדו ובר
בהוצאת המשפחה

דברי הלכה ואגדה שהשמיע המשפיע החסיד רבי משה ובר, מדמויות המופת של ירושלים. בחלקו השני של הספר תולדותיו, מנהגיו וסיפורים עליו. 668 עמ'. טל' 058-5828284.

ממתק לשבת

מאת הרב נחמיה וילהלם
בהוצאת חזק

המחבר, שליח חב"ד בתאילנד, מגדיר את הספר: "הסיפורים והמסרים שעושים את השבת בבנגוק". 350 עמ'. טל' 03-9606018.

מרבית בשמחה

מאת מנדי ג'רופי
בהוצאת קרן מרבית בשמחה

מאות אמרות ופנינים בנושא השמחה, מתורתו של הרבי מליובאוויטש, מסודרות לכל ימות השנה. 216 עמ'. טל' 03-6060120.

הרבי שלי

מאת חיה ולס
בהוצאת מעיינות

סיפוריהן של נשים על הוראות והדרכות שקיבלו מהרבי מליובאוויטש, וכיצד הנחה אותן בצומתי חייהן. 317 עמ'. טל' 03-6060120. או Mbook.co.il.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
7:39	8:19	7:40	7:25
8:40	9:21	8:33	8:21

פרקי אבות: פרק ג

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על ידי: המרכז לעזרי שליחות
ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 972-73-248071 • פקס' 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
מודעות: טל' 053-3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

שנאת חינם? מה פתאום!?

האם תמצאו אדם אחד שיודה כי שנאתו לאדם אחר או לקבוצה כלשהי היא שנאת חינם, היינו שנאה טהורה, בלי סיבה?

מקוננים על החורבן. לתקן את סיבת הגלות (צילום: מנדי הכטמן)

שנים האחרונות התפתח דפוס קבוע לציון תשעה באב - ערבי דיון וסימפוזיונים בנושא שנאת חינם. שוב ושוב מקבילים בין ימי הבית השני לימינו ומדברים על סכנתה של שנאת חינם.

אך מהי שנאת חינם? האם תמצאו אדם אחד שיודה כי שנאתו לאדם אחר או לקבוצה כלשהי היא שנאת חינם, היינו שנאה טהורה, בלי סיבה? לא תמצאו אדם כזה, כי כל אחד ואחד יציג סיבות למכביר לשנאת הזולת.

למרבה הצער, אנחנו חיים במציאות שבה השנאה ניתנת מכל כיוון אפשרי. נשמעת כיום טענה שבעבר דברים המתפרסמים ברשות הרבים עברו מסננת של עורך, שהיה בולם דברי גנאי ונאצה, ואילו עכשיו הכול יכולים להפיץ את הגיגי ליבם בראש חוצות, וכך האוויר מתמלא ביטויי שנאה קשים, רוויי נאצות וגידופים.

זה נכון, אבל נראה שמשמיעי הטענה הזאת נזעקו רק כשטעמו את טעמה של השנאה המופנית כלפיהם. במשך שנים נכתבו ביטויי שנאה מזעזעים בעיתונים המכובדים' ונשמעו דברי נאצה מחרידים בשידורי הרדיו והטלוויזיה - אלא שהם הופנו לעבר קבוצות אחרות באוכלוסייה, כמו מתנחלים וחרדים. עכשיו גם חלקים אחרים בציבור חשים את טעמה הרע של השנאה.

לאהוב בלי סיבה

האמת היא שבלב כולנו מסתתרת שנאת חינם למישהו שקשה לנו לסבול את עצם קיומו, והיא המזינה את המחלוקת ואת ההיתלות בתואנות כאלה ואחרות. הדרך להכרית אותה היא עליידי טיפוח אהבת חינם - אהבה בלי סיבות, אהבה גם כשיש סיבות הפוכות.

חשוב להזכיר לעצמנו שוב ושוב כי כל יהודי הוא אח אהוב, בשר מבשרנו. גם אם הוא חושב אחרת או מתנהג אחרת - אחינו הוא. אהבת חינם תכרית את השנאה, תבטל את סיבת החורבן ותביא את הגאולה.

אלא שהסיבות והנימוקים והטענות למיניהן הם פעמים רבות עטיפה חיצונית לשנאה הבסיסית, זו שאינה צריכה טעמים. לא הסיבות והטענות הולידו את השנאה, אלא השנאה מצאה לה סיבות ונימוקים להתכסות בהם. הלוא איש אינו רוצה להודות כי הוא שונא את הזולת בשל עצם קיומו, ולכן נוח לו להיתלות בטענות כאלה ואחרות, כדי להפוך את השנאה למוצדקת כביכול.

בלי מסננות

כזאת הייתה שנאת הגויים לעם ישראל לאורך ההיסטוריה. פעם אחת הסבירו האנטישמים כי סיבת השנאה היא עושרם של היהודים. אחרי שגזלו את כספם והורידו אותם לשפל המדרגה, נימקו את השנאה בהיות היהודים קבצנים עלובים. כשדבקו בדתם - טענו שהם מתבדלים. כשניסו להתערות בין הגויים - התריסו כלפיהם שהם חודרים לכל מקום. אבל מאחורי כל הסיבות והטענות עמדה האנטישמיות הבסיסית, שנאת יהודים טהורה.

זוהי למעשה שנאת חינם, שנאה על עצם קיומו של הזולת. לכן קשה כל-כך להתגבר עליה. אם אדם שונא את חברו בשל סיבה מוגדרת, אפשר לפתור את עילת הסכסוך ולסלק את השנאה; אבל כשהשנאה היא בשל עצם קיומו של הזולת, והיא רק נתלית בנימוקים כאלה ואחרים, אין טעם למצוא פתרון לטענה ספציפית, כי תמיד תצוץ טענה חדשה.

מה קודם, ימין או שמאל?

ככתוב "וחושך על פני תהום". רק לאחר מכן בא השלב של 'ימין מקרב' - "ויאמר אלוקים יהי אור".

ללמוד ממש

מכאן שכל פעולה של חינוך דורשת הקדמה של 'ימין מקרב'. כך עשה גם משה רבנו. תחילה יצא למלחמה כדי להכות את סיחון ועוג, שהתורה מספרת כי היו חזקים. משה עשה זאת כדי להוריש את עבר הירדן לשבטים שביקשו להישאר שם בעבור המקנה הרב שלהם. לאחר כל זה היה יכול להוכיח את בני ישראל בדרך שדברי תוכחתו יתקבלו על ליבם.

מכאן יש ללמוד הוראה שכאשר פוגשים יהודי הזקוק לעזרה כלשהי, גשמית או רוחנית, יש לעזור לו תחילה ולמלא את מחסורו. לאחר מכן יש מקום להוכיחו ולעוררו על דברים הדורשים תיקון, ואז גדלים הסיכויים שדברי התוכחה יתקבלו ויישמעו.

(שיחות קודש תשל"ז, כרך א, עמ' 154)

הרמב"ם כותב שתחילת עבודת ה' צריכה לבוא ממניעים הקרובים ללב האדם, כדוגמת שכר או עניינים שהם בבחינת 'שלא לשמה', ורק אחר-כך אפשר לדרוש עבודה 'לשמה'. גם בתורה עצמה מוצג תחילה השכר על קיום המצוות ורק אחר-כך מוזכר העונש על אי קיום התורה ומצוותיה. אם כן מדוע הגמרא מקדימה את 'שמאל דוחה' ל'ימין מקרב'?

הכנה של קירוב

כאן צריך להבחין בין החינוך עצמו ובין ההכנה לקראתו. אכן ההכנה ללימוד היא 'ימין מקרב', אך כשמתחילים במלאכת החינוך עצמה יש להקדים את 'שמאל דוחה'. כך אמרו חז"ל שקודם הלימוד צריך הרב לפתח ב'מילתא דבדיחותא', אך כאשר מתחילים בלימוד עצמו צריך התלמיד לשבת באימה ובריאה, עד ש"שפתותיו נוטפות מור".

כך גם ברא הקב"ה את העולם. ההקדמה לבריאה הייתה מידת החסד, אך מלאכת הבריאה עצמה התחילה ב'שמאל דוחה',

ספר דברים נפתח בדברי התוכחה של משה רבנו לעם ישראל. הוא מזכיר להם את חטאיהם הרבים לאורך ארבעים שנות מסעם במדבר, את עוון המרגלים, את חטא העגל ועוד. ואולם בתחילת הפרשה מופיעה הקדמה שמכניסה את התוכחה להקשר המתאים:

"אַחֲרֵי הַכְּתוּבָה אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבוֹן, וְאֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן, אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּעֵשְׂתָרֶת, בְּאֶדְרָעִי". התורה מציינת כי משה רבנו אמר את דברי התוכחה רק אחרי שנלחם למען עם ישראל. רק אחרי שהוכיח את אהבתו לעם ישראל היה לו הכוח להשמיע דברי תוכחה.

כמה מתחילים

אבל לכאורה נשאלת שאלה מלשון הגמרא "לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרב". מההוראה הזאת נראה שתחילה יש לנקוט גישה של 'שמאל דוחה' ורק אחר-כך גישה של 'ימין מקרב'?

אלא שהוראה זו עצמה דורשת ביאור. הלא

אמרת השבוע

הכרעה בוויכוח

פעם אחת ישב רבי ישראל מרוז'ין לסעודה, וקודם ברכת המזון נכנס לדבקות והחל לנהל כעין ויכוח, כשהוא מושיט ומחזיר את אצבעות יד ימינו:

"הקב"ה אומר לבני ישראל: 'שובו אליי ואשובה אליכם' - עשו אתם תשובה, ואשיבה את שופטיכם כבתחילה. אבל אנחנו עונים לו: 'השיבנו ה' אליך ונשובה' - אנו חיים בגלות קשה, מלאה ייסורים וטרדות. גאל אותנו תחילה ומיד נשוב אליך".

כך נמשך ה'ויכוח' ארבע פעמים ולבסוף פסק הצדיק: "הדין עם בני ישראל וצודקים דבריהם. הקב"ה צריך לגאול מיד את עם ישראל!".

פתגם חסידי

"האמינו לי, הגאולה כבר עומדת מעל הראש. הלוואי שרק יואילו בני ישראל להרים מעט את ראשם - ומיד תבוא הגאולה" (רבי אברהם יעקב מסדיגורה)

מן המעיין

תשעה באב | מאת הרב אליעזר ברוך, רב כרמי יוסף

מיעוט האבל בשמחה

"משנכנס אב ממעטין בשמחה" (תענית ד,ו). כשמגיע חודש אב, עם האבלות שלו, "ממעטין בשמחה" - אפשר למעט את האבלות על-ידי שמחה, כי בזכותה מגיעים לגאולה.

(רבי חיים מצאנז)

על מה להצטער

נאמר בשולחן ערוך: "ראוי לכל ירא שמים להיות מצר ודואג על חורבן בית המקדש". שאלו את רבי מנחם-מענדל מקוצק: ומי שאינו ירא שמים אינו צריך להצטער על חורבן בית המקדש? השיב להם: אדם כזה צריך להצטער קודם על חורבנו האישי.

כגודל הסבל עוצמת הגילוי

כשיבוא המשיח נראה כיצד כל ייסורי הגלות היו הכנה לאור הגאולה. אז נבין מדוע ככל שהסבל גדול וארוך יותר, כן נעלה האור ומופלא יותר. על כך נאמר (ישעיה יב,א) "אודך ה' כי אנפת בי, ישוב אפך ותנחמני".

(אדמו"ר הזקן)

כל אדם לעצמו

"איכה ישבה בדד העיר רבתי עם" (איכה א,א). בעת החורבן היו שנאה, מחלוקת ופירוד בעם ישראל. זו "עיר רבתי עם" ובכל-זאת "ישבה

בדד", כי כל אחד ואחד היה בודד לעצמו.

(רבי יהושע מקוטנה)

השגחה תמיד

'בדד' ראשי תיבות: "בכל דרכיך דעהו". "בכל דרכיך" - אפילו בדרכי הגלות, שהן דרכים עקומות, צריך איש ישראל לדעת כי גם שם ישנה השגחתו יתברך, ובכוחה גם הדרכים המשובשות שבני ישראל הלכו בהן סופן להתיישר.

(שפת אמת)

ה'עקב' מתארך

"הגדיל עלי עקב" (תהילים מא,א). תקופת ה'עקב', עקבתא דמשיחא, גדלה והתארכה ביותר. הגלות מתארכת ועדיין לא נושענו.

(רבי לוי-יצחק שניאורסון)

שחרור המידות

"ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה". ההתמרמרות שהייתה צריכה להיות על הריחוק מה' נהפכה להתמרמרות על המחסור בענייני העולם הזה; והשמחה שהייתה אמורה להיות על קיום מצווה נהפכה לשמחה בתאוות העולם. זהו 'ושביה' - שתי מידות אלה הן בבחינת שבוים ממש. והפדיה היא על-ידי צדקה, רחמנות על העני, המעוררת את "רחם נא עלינו ותן בליבנו בינה".

(ליקוטי תורה)

הצום האמיתי

הקול החלוש נשמע אך בקושי מבין דרגשי העץ המסודרים לאורך הצריף. "אני רעבה!", ייבבה האסירה האומללה, "אני חשה סחרחורת. עוד רגע ואתעלף. אנא בנות, עזרו לי".

האסירות הביטו בה בשתיקה. אחרות הסבו את פניהן לעבר הקיר. זה עתה חילקו להן את מנת המזון היומית, מנה זעומה ומגוחכת. אך המנה לא הספיקה למאשה. היא באפיסת כוחות. עיניה כבר בולטות מחוריהן. היא נראית על סף התמוטטות. כמה מהאסירות הביטו כה וכה בניסיון למצוא כמה פירוים להעניק לחברתן המיוסרת, אך לשווא.

פתאום נשמע קולה של לאה. "קחי, מאשה!", אמרה, וניגשה אל האסירה המורעבת ובידה מנת המזון שזה עתה קיבלה. חברותיה ליוו אותה במבטי תדהמה: לאה הגישה את מנת האוכל שלה, כולה, למאשה.

"תודה, לאה", אמרה מאשה. אין מילים שהיו יכולות להכיל את הרגשות שחשה כלפי מיטיבתה. בין הדרגשים הייתה אסירה אחת שצפתה בכל הנעשה. היא הביטה בהערצה בלאה חברתה, אך ויתרה על הדבר היקר ביותר לאסירה במחנה - בעבור חברתה. היא רצתה לחבק אותה ולומר לה איזו התפעמות גרם לה המעשה שעשתה.

היא לקחה את המנה האישית שלה, חצתה אותה לשניים, והגישה את המחצית ללאה. זו הביטה במתנתה של חברתה וחייכה במבוכה. אלא שאז לקחה את החצי, חילקה גם אותו לשניים, והעניקה חלק אחד, נוסף, למאשה האומללה.

אלה היו ימי בין המצרים. הלילה ירד. דממה שררה בין הדרגשים. כל אחת מהאסירות התכנסה בתוך עצמה, נלחמת את מלחמת ההישרדות הפרטית שלה בתוך הגיהינום הנאצי. בסוף מגיעה העייפות מעבודת הפרך ומכריעה את המחשבות הנוגות.

פתאום נשמעה נעימת תפילה נוגה. מי מתפלל כאן? תמהו האסירות בינן לבין עצמן. כמה מהן ניסו להציץ החוצה, אך ראו רק את קלגסי האס' אס האכזריים מפטרלים בין הצריפים.

אחת האסירות, איטה שמה, אמרה בלחש: "אולי התפילה בקעה מהלב שלנו. אנא ה', שמע את תפילותינו, את הקול הפנימי, שמתפלל אליך מבעד למעטה של ייסורים ורעב".

דבריה המרגשים עוררו באחת את לב חברותיה. כולן פרצו בבכי. אחדות התיישבו על דרגשי העץ.

פתאום אמרה מישהי: "אתן יודעות? מחר צום תשעה באב". וכי מה היה היום, חשבו האסירות בליבן, האם זה לא היה יום צום? ואתמול, ושלשום?...

אלא שבלב הבנות גמלה החלטה - לצום למחרת והיה מה. הן עצמן לא ידעו מניין צצה מחשבה זו בראשן, ומה ההיגיון בתוספת צום על הרעב הבלתי-פוסק. ועם זה ידעו שכך יעשו.

בבוקר תשעה באב סיימו האסירות את עבודתן מוקדם, והתאספו ברחבה למסדר. פתאום הבחינו במחזה שלא

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

להזדכך ולראות

פרשת דברים נקראת בכל שנה בשבת שלפני תשעה באב. ההפטרה בשבת זו נפתחת במילים: "חֲזֹן יְשַׁעְיָהוּ בֶן-אֲמוּץ" (ישעיה א,א). לכן השבת גם נקראת 'שבת חזון'. רבי הלל מפאריטש מביא (הועתק באור התורה לנ"ך כרך ב, א'צ, בשולי הגיליון) בשם רבי לוי יצחק מברדיצ'ב פירוש מעמיק יותר למשמעותה של שבת חזון. בשבת זו, הוא אומר, מראים לכל יהודי ויהודי במחזה, מרחוק, את בניין בית המקדש השלישי, שייבנה במהרה בימינו.

מראה מרחוק

רבי לוי יצחק מביא על כך משל מאב שתפר לבנו בגד יקר מאוד, אך הבן קרע את הבגד היקר והיפה לקרעים. חזר האב ותפר לבנו שנית בגד יפה כקודמו, אולם גם הפעם קרע הבן את הבגד. כשיראה האב כי בנו אינו נוהג כשורה, תפר לו בגד שלישי, אולם לא מסרו לו, כדי שלא יוכל לקרועו. מפעם לפעם, בזמנים מיוחדים, היה מוציא את הבגד, מראה אותו לבן ומבטיחו, שאם ישפר את דרכיו עד שהדרך הטובה תיקבע בנפשו - יקבל את הבגד. כך התכוון האב להרגיל את בנו לנהוג בדרך טובה וישרה.

והנמשל מובן: הקב"ה נתן לבניו את בית המקדש הראשון, והוא חרב בעוונותיהם. לאחר מכן נתן להם את בית המקדש השני, ושוב נאלץ להחריבו. על כן אין הקב"ה נותן מיד את בית המקדש השלישי. רק פעם אחת בשנה, בשבת חזון, הוא מראה לבני ישראל את בית המקדש השלישי, כדי לעוררם לתקן את דרכיהם עד שיהיו ראויים לזכות בבניינו.

ואולם כאן עולה מיד השאלה: וכי מי רואה את המחזה הזה של הבית השלישי? אם רואים אותו צדיקים בלבד ובעלי נשמות גבוהות, לכאורה לא הושגה המטרה של ה'מחזה', שהיא לעורר את העם לתשובה - שהרי מי שצריכים לתקן את דרכיהם הם המוני העם, והלוא הם אינם רואים את ה'מחזה'.

שאלה דומה נשאלת (ראו לקוטי תורה דברים לו,ד) גם על סוגים שונים של 'בת קול' שיוצאים בכל יום, כפי שמפורט במשנה ובגמרא (אבות פרק ו משנה ב. ברכות ג,א): מי שומע את ה'בת קול' הזאת? איזו תועלת היא מביאה אם אנשים כמונו אינם שומעים אותה?!

ה'בת קול' נקלטת

מוסבר על כך בתורת החסידות (לקוטי תורה דברים עא,ד; המשך תרס"ו עמוד קכא), שאכן הכרזותיה של ה'בת קול' נשמעות אצל כל אדם. אמנם האוזניים הגשמיות אינן שומעות אותה, אך נשמתו של כל יהודי שומעת את ההכרזות האלה. הנשמה המלוכשת בגוף האדם אינה עיקר הנשמה אלא הארה בלבד שלה. עצם הנשמה נשארה למעלה, והיא שומעת את ה'בת קול' ומתעוררת, וכשהיא מתעוררת, נוצרת התעוררות גם בנשמה המלוכשת בגוף.

הדבר מסביר מדוע מתעורר לפעמים ליבו של יהודי בהרהורי תשובה, בלי שום סיבה גלויה. לא קרה שום דבר שיגרום לו להתעורר. הוא לא חשב על כך ולא חווה אירוע שטלטל אותו, ופתאום חש התעוררות תשובה. מניין באה התעוררות זו? - מאותה 'בת קול' עליונה, שנקלטת על-ידי הנשמה. היא המעוררת את האדם באורח בלתי-מודע להתעוררות של תשובה ומכניסה בו מחשבות למעשים טובים.

זה גם ההסבר לשאלה בדבר ה'מחזה' של בית המקדש השלישי. אמנם בחושינו הגשמיים איננו יכולים לראות את מראה בית המקדש השלישי בשבת חזון; אולם הנשמה, שחושיה רוחניים ומעודנים יותר, קולטת את המחזה הרוחני ויש לכך השפעה גדולה, אם כי לא תמיד מודעת. ומי שגם גופו מזוכך ומעודן - רואה את הגילוי הזה גם בראייה גשמית ממש (ראו לקוטי שיחות כרך ט, עמוד 24).

מן העולם הזה: באמצע הרחבה סודרו כמה שולחנות, מכוסים עמוטות לבנות, ועליהם סלסילות עמוטות לחם טרי ופירות עסיסיים.

"קדימה, אָלוו!", נשמעה הפקודה. "נו, יהודיות... נראה אתכן צמות ביום הצום שלכן".

אלא שאף אחת מהאסירות לא נענתה. כאילו בתיאום מראש, נותרו כולן על מקומן בלי תזוזה. הניסיון היה קשה מנשוא. דיי היה במראה המזון כדי להביאן לידי שיכרון חושים.

קלגסי האס'אס עמדו מן הצד וגיחכו. "מי שאינה אוכלת - תרים את ידיה למעלה!", פקדו באכזריות, בניסיון לגרום לאסירות להפר את החלטתן. אך גם את הגזרה הזו ספגו האסירות בדממה, והרימו את ידיהן למעלה. השמש קפחה על ראשיהן. הידיים רעדו מרעב ומייסורים. אך אף אחת לא נכנעה. "רק מי שאוכלת ראית ללכת!", הוסיפו הקלגסים ברשעות.

פתאום נשמע קול חלוש: "אני רעבה". זו הייתה שוב מאשה האומללה. "אם לא אוכל, אמות". דמעות זלגו מעיניה. חברותיה הפצירו בה לגשת אל השולחן ולאכול. "את בסכנה ממשית. לכי לאכול".

אך מאשה התביישה לגשת לבדה אל השולחנות הערוכים. כיצד תראה אחר־כך את פניה לחברותיה? אין היא רוצה להיות היחידה שמפרה את הצום. "קדימה, מאשה, לכי לאכול!", דחקו בה האסירות. אך מאשה השיבה בבכי שטלטל את כולה. אין היא מסוגלת.

לפתע ניגשה אליה לאה, חברתה. היא אחזה בידה והחלה לפסוע עמה לעבר שולחנות המזון. "בואי, גם אני אוכל!", אמרה לה. במהירות נטלה תפוח מבריק, בירכה 'בורא פרי העץ', ונגסה. מאשה הביטה בה בעיניים קרועות מתדהמה. בלי אומר ודברים הצטרפה אליה.

כמה מהאסירות הביטו במבט מאשים בשתי הבנות היחידות בקבוצה שנכנעו. השתיים ששברו את החזית האחידה מול הנאצים. לאה ומאשה צעדו בשתיקה לדרוך.

את הסיפור הזה הייתה סבתי מספרת בכל שנה בימים הסמוכים לתשעה באב. היא אומרת שהתפעמה עד עומק נשמתה מגדלות הרוח של לאה, שבחרה להפר את הצום כדי להציל את חיי חברתה.

מפיה נפלטה זעקה: "לאה, צמת בגבורה!".

(על-פי סיפוריה של נכדתה, הגב' שרה פכטר, באתר AISH)

שעברו שרפה. "בעפר שאנו מסנגים יש כמויות גדולות של אפר, ומקורו בשרפה הגדולה של החורבן", מציין הראל אברהמי, מנהל האתר.

חריטת מנורה?

בעת האחרונה נחשפה חריטה מעניינת על חרס עתיק. "האם זו מנורה? צמח כלשהו?", שאלו בצוות אתר הסינון. "אם זו

אכן מנורה, מה אפשר ללמוד ממנה על דגם המנורה במסורת היהודית? בכל השאלות הללו דנים כעת הארכאולוגים החוקרים את החרס הזה", אומרים אנשי האתר.

ד"ש חמה מבתי המקדש

המטבעות מייצגים יפה את חילופי השלטון לאורך ימי הבית. מטבע נדיר, אשר עורר התרגשות מיוחדת, נטבע בשנה הראשונה של

המטבע מופיעים ענף ועליו שלושה רימונים וכתובת בכתב העברי העתיק: "ירושלים הקדושה". בגב השקל. ככל הנראה, המטבעות האלה נטבעו בהר הבית עצמו. המטבע נשתמר היטב, אף שהוא פגום מעט בשל שרפה, אולי השרפה שגרמה לחורבן בית המקדש השני.

סימני החורבן

מקצת הממצאים מעידים על החורבן האלים והלהבות האדירות ששרפו את בית המקדש. נתגלו ראשי חיצים, ששימשו את הצבא הרומי; פריטים אדריכליים עם סימני חריכה; ומטבעות

קרוב למאתיים אלף מבקרים ומתנדבים עסקו במרוצת השנים בסיונון העפר שהוצא מהר הבית. הממצאים שופכים אור חדש על ימי הבית הראשון והשני. "הם מכסים שנות היסטוריה מימי הבית הראשון, השני, מהתקופה הרומית, הביזנטית ועד ימינו", אומר צחי דבירה, הארכאולוג ויוזם האתר.

ערב תשעה באב אנו מציגים כמה ממצאים שנחשפו במקום, לצד הסברים שניסח הצוות הארכאולוגי של המיזם.

אוצר המקדש

זו טביעת חותם על טין (בולה), המתוארכת לשלהי ימי הבית הראשון.

מופיע בה שמה של אחת ממשפחות הכהונה, משפחת אימר. טביעה זו חתמה שק של חפצי יוקרה (כסף, זהב וכדומה), ככל הנראה מאוצר המקדש, שעליו הופקדו הכוהנים. זו העדות הארכאולוגית הראשונה שנתגלתה אי פעם והמעידה על הפעילות המנהלית שהתקיימה בבית המקדש הראשון.

"ירושלים הקדושה"

יותר מ-1500 מטבעות, מבין אלפי המטבעות שנמצאו בסיונון, שייכים לתקופת הבית השני.

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

תשעה באב נדחה

שאלה: מה הן ההלכות המיוחדות של תשעה באב שחל בשבת?

תשובה: בתשעה באב לימוד התורה אסור, מפני שהוא מביא שמחה, כפי שנאמר: "פיקודי ה' ישרים... משמחי לב", אך בשבת מותר ללמוד הכול עד חצות היום. אחרי חצות היום נהוג שלא ללמוד תורה, ובכלל זה פרקי אבות, אך יש מקום להקל בשיעורים קבועים, פרשת השבוע, תהילים, דף יומי, רמב"ם יומי וכדומה (מותר, כמובן, ללמוד את הדברים המותרים בתשעה באב). פוסקים רבים מתירים כל לימוד תורה בשבת, ויש האוסרים ללמוד כל השבת.

מצווה לאכול בשר ולשתות יין בשבת, אפילו יותר מהרגיל בכל שבת, וגם בסעודה השלישית, שהיא הסעודה המפסקת; אלא שיש להפסיק לאכול לפני השקיעה.

בתפילת מנחה אין אומרים 'צדקתך'. אין להכין את

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הצינן' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים לצינן לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

מבט לאחרי הימים

הספר שמסביר בלשון בהירה את חשיבות האמונה בביאת המשיח, מהי הגאולה, מה יעשה המשיח, כיצד יתגלה, ומה יקרה עם הופעתו

368 עמודים | כריכה קשה

להזמנות: טל' 1:718-6041020

לקרוא בשקיקה

שני כרכים של 'צדיקים למופת', מסיפורי המופת של 'שיחת השבוע' סיפורים מופלאים על צדיקי ישראל מכל העדות

סיפורים שנוטעים יראת שמים, אמונת צדיקים ומידות טובות

להזמנות: טל' 1:718-6041020

